

08.06.2026

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Asia: Hallituksen vuosikertomus 2025 - Psykoterapian puolesta – Kansalaisaloite psykoterapiakoulutuksen muuttamisesta maksuttomaksi; KAA 3/2021 vp – EK 19/2022 VP

Eduskunta on edellyttänyt, että valtioneuvosto jatkaa psykoterapeuttikoulutuksen järjestämistä ja rahoitusta koskevien vaihtoehtojen selvittämistä ja ryhtyy selvitysten pohjalta pikaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta psykoterapeuttien ja muiden mielenterveystyössä toimivien henkilöiden riittävä saatavuus sekä palveluiden saatavuus molemmilla kansalliskielillä voidaan turvata.

Petteri Orpon hallituksen ohjelma sisältää kirjauksen, jonka mukaan psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta vahvistetaan uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi. Psykoterapiakoulutusta koskeva hallituksen esitys tulee hallitusohjelman mukaan antaa vuonna 2025 ja sille osoitettiin määrärahat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan momentille 29.40.20 (Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot).

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö käynnistivät yhdessä valmistelutyön vuonna 2024 asettamalla yhteisen ohjausryhmän valmistelemaan kaksiportaisen psykoterapeuttikoulutuksen mallia, joka vastaisi palvelujärjestelmän tarpeita, ja arvioimaan millainen malli olisi parhaiten koulutuksellisesti toteutettavissa.

Valmistelutyötä tehtiin vuoden 2025 ajan ja osana sitä hallituksen esityksen valmistelu siirtyi sosiaali- ja terveysministeriön päävastuulle samoin sille osoitetut määrärahat. Hallitusohjelmasta poiketen hallituksen esitys sovittiin annettavaksi vuonna 2026.

Valmistellusta hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros ajalla 7.4.2026-20.5.2026. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle elokuussa 2026.

Lausunnolla olleen luonnoksen hallituksen esitykseksi mukaan terveydenhuoltolakiin lisättäisiin uusi säännös kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen portaan koulutuksen rahoituksesta ja sen perusteista koulutuksen toteuttamisen mahdollistamiseksi. Koulutus olisi opiskelijalle maksuton.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin lisättäisiin uusi säännös sosiaalihuollon ammattihenkilöiden erikoispätevyydestä sekä asetuksenantovaltuus. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin sellaisesta psykososiaalisten menetelmien koulutuksesta, joka olisi

edellytyksenä sosiaalihuollon ja tai terveydenhuollon laillistetun ammattihenkilön erikoispätevyyden saamiseksi ja koulutuksen tavoitteista.

Koulutus on psykoterapeuttikoulutuksen järjestämisvastuussa olevien yliopistojen päätöksen mukaisesti hyväksi luettavissa varsinaiseen psykoterapeuttikoulutukseen ja se tuottaa myös yhdenmukaiset kelpoisuuden hakeutumiselle varsinaiseen psykoterapiakoulutukseen. Myös sosiaalihuollon ammattihenkilöille muodostetaan hallituksen esityksen mukaisesti edellä mainittu mahdollisuus. Vaikka tavoitteena on toteuttaa psykoterapiakoulutuksen kaksiportaisuutta, ei tässä vaiheessa ole tarkoitus muuttaa varsinaista psykoterapeutin nimikesuojattuun ammattinimikkeeseen johtavaa koulutusta tai sitä koskevaa sääntelyä muutoin. Esityksen yhtenä tavoitteena on kuitenkin selkeyttää ja yhdenmukaistaa psykoterapeuttikoulutuksen edellytyksenä olevien 30 opintopisteen laajuisten psykologian tai psykiatrian opintojen, niin kutsuttujen valmentavien opintojen, kokonaisuutta.

Esityksen myötä mielenterveysalan ammattilaisten koulutusta uudistetaan siten, että se mahdollistaa hoidon painopisteen siirtämisen alkuvaiheen matalan kynnyksen peruspalveluihin. Samalla tuetaan lasten ja nuorten yhdenvertaista pääsyä perustasolla lyhytpsykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalisiin hoitoihin (hallituksen mallin mukainen lasten ja nuorten terapiatakuu).

Sosiaalineuvos Juha Luomala, sosiaali- ja terveysministeriö